

VIHAR, AVAGY A BŰNBOCSÁNAT SZÍNJÁTÉKA
stúdióváltozat Shakespeare művére

Szeredás András szerkesztésben,
Babits Mihály és Tandori Dezső fordításának
valamint Büchner, Marlowe, Shakespeare szövegek felhasználásával

SZEMÉLYEK

ALONSO, Nápoly királya	Tamási Zoltán
SEBASTIAN, az öccse	Téglás Márton
FERDINAND, a nápolyi király fia	Büki Marcell
GONZALO, tanácsos	Fodor Tamás
PROSPERO, Milánó törvényes uralkodója	Horváth Zsuzsa
ANTONIO, Prospero öccse, Milánó bitorló ura	Géczi Zoltán
MIRANDA, Prospero leánya	Rusznák Adrienn
STEPHANO, Alonso lakája	Maday Gábor m.v
TRINCULO, Sebastian szolgája	Lovas Dániel
KALIBÁN, vad ember	Hannus Zoltán
ARIEL, szellem	Nyakó Júlia

Szín: a halottak szigete Nápoly és Tunisz között, majd Milánó

A rendező munkatársai:

Fodor Gergely, Kolics Ágota, Swierkiewicz Áron

Zene: Monori András Jelmez: Németh Ilona

Díszlet:
Szegő György

Rendező:
Fodor Tamás

I. rész

1. jelenet
Lidércálmom**PROSPERO**

a transzállapotban lévő Miranda köré varázskört von
Sint mihi Dii Acherontis propitii! Valeat numen triplex
Jehovae! Ignis, aeris, aquae, terrae spiritus, salvete!

Varázslatát az alvó Miranda fokozatosan kivehető nyöszörgése kíséri.

MIRANDA

”Víz!... Víz!... Süllyedünk!...”
Sikoltozni kezd és felugrik.

Prospero kíméletlenül erőlteti a látomás kiteljesítését

PROSPERO

Kislányom! Mit láatsz, mondd!

MIRANDA

”Segítség!”

PROSPERO

Mit láatsz, mondd.

MIRANDA

Zátonyra futott a hajó....

PROSPERO

Várj. Add a kezed.

MIRANDA

sikít
Végük van...Ne!... Ne!

PROSPERO

nyugtatná
Miranda!...
a távolabbi eseményekre összpontosítva
Acheron istenei, kedvezetek nekem.
Jehova hármasság istensége legyen most erős!
Segítsetek, ti tűzi, légi, vízi, földi szellemek!

MIRANDA

lassan magához tér, zokog
A hajó...

PROSPERO

Nyugodj meg. Úgy vigyáztam, hogy egy lélek se –

MIRANDA

...darabokra tört...

PROSPERO

Ariel!

ARIEL

Üdv, nagymester! Jövök, hogy kedvedre tegyek, repüljek,
ússzam-

PROSPERO

Mondd, Ariel, azt a vihart pontosan parancsom szerint
kavartad?

MIRANDA

...odavesztek mind...

ARIEL

A királyi hajóra szökkentem. Orrán, majd oldalán, fedélzetén
lángot fújtam, mindegyik kabinba...

PROSPERO

Ne ezt mondd!... Az utasoknak –

ARIEL

Mind vízbe ugrált..

PROSPERO

Miranda felé
Ép mind, igaz?

ARIEL

Hajuk szála se görbült...

PROSPERO

Na eredj. Jó munkát végeztél, de van még teendő. Hány óra
van?

ARIEL

Elmúlt fél 8.
Hadd emlékeztesselek ígéretedre, amit be kell váltanod.

PROSPERO

Mit kérsz?

ARIEL

A szabadságomat.

PROSPERO

Idő előtt? Szó sincs róla. Lódulj.

ARIEL

Robot. Örök robot.

2. jelenet

A múlt titkai

MIRANDA

Miért kavartad a vihart?

PROSPERO

Meg kell ismerned engem.

MIRANDA

Sokszor belekezdted már, de magad –

PROSPERO

Bármit tettem, csak veled törődtem. Édes drágám, kislányom, aki még azt sem tudod, ki vagy...

MIRANDA

Nem is akartam tudni –

PROSPERO

Emlékszel még, mikor nem itt laktunk, a szigeten?

MIRANDA

Emlékszem –

PROSPERO

Aligha. Hiszen 3 éves alig voltál. Tizenkét éve, Miranda, Milánó hercege voltam, nagyhatalmú – ...
(*még mindig az évtizedes események hatása alatt, kifakad*)
Testvér hogy lehet ilyen gonosz?!

MIRANDA

Kiról beszélsz?

PROSPERO

Öcsémről! A nagybátyád, Antonioról!...
Milánó a legszebb fejedelemség volt, s én a legkülönb uralkodó.
A kormányzást ráhagytam, elmerültem titkos tudományaimba

Álnok bácsikád... meg... Nem figyelsz.

MIRANDA

Jaj, dehogynem.

PROSPERO

Kitanulta az uralkodást: kinek kedvezzen és kit nyomjon el, mert túl nagy lett. Aki az én emberem volt, átformálta magának, vagy lecserélte, hivatal és hivatalnok neki szolgált.
Nem figyelsz –

MIRANDA

Jaj, kérlek, nagyon is.

PROSPERO

Ősellenségünkhöz fordult, Alonsóhoz, a nápolyi királyhoz. S behívta hadait.

MIRANDA

elbambul

PROSPERO

Mondd, testvér ez?

MIRANDA

És a király?

PROSPERO

Kedvére volt és belement, hogy hódolás, s nem tudom, mennyi pénzadó fejében kisöpör engem és családomat a hercegségből, s Milánó mindenestül az öcsémé.

MIRANDA

Szegénykém!

PROSPERO

Serege útra kelt és egy éjszaka Antonio megnyitotta Milano kapuit: a fogdmegek fogtak engem, s téged, síró szegénykét, kidobtak a vaksötétbe...

MIRANDA

Miért hagytak élve minket?

PROSPERO

Mert szeretett a nép, és tettüket nem merték vérrel beszennyezni. – rossz bárka várt reánk, se evezője, se kormányja, se árboc, se vitorla –

MIRANDA

Micsoda terhed voltam én akkor!

PROSPERO

Védőangyalom! Az voltál, csak mosolyogtál, de abban égi erő volt! A támaszom lettél, hogy megmaradjak, s bosszút álljak.

MIRANDA

Bosszút állj?
S partra hogy jutottunk?

PROSPERO

Volt ennivalónk, friss vizünk. Egy nemes nápolyi, Gonzalo – akit megbíztak a végrehajtással – könyörületből hagyott ott ruhát, vásznat, pár hasznos eszközt –

MIRANDA

Most mit lesz az új hajótöröttekkel??

PROSPERO

Mi lesz? Hát tudj meg ennyit: a sors ellenségeimet verte partra, ha most nem cselekszem, jó sorsom elvész örökre.

Mást ne kérdezz.

(Miranda egy magaslatra mászik, onnan hátha látja a katasztrófát)

3. jelenet A zsarolás

ARIEL

berobban

Emlékezz, milyen jól szolgáltalak, nem hazudtam, sose hibáztam, és te kerek egy évet ígértél...

PROSPERO

Felejtetted, milyen kínok közül mentettelek?

ARIEL

Nem.

PROSPERO

Felejtetted a boszorkány Sycoraxot?

ARIEL

Nem, de mester...letelt az év...

PROSPERO

Szolgája voltál... Fába szorult féreg!

ARIEL

Igaz –

PROSPERO

Ez a sziget akkor – kivéve az ő rút, foltos porontyát--

ARIEL

Kalibánt...

PROSPERO

Kalibánt – még sose látott emberi lényt. Ahhoz én kellettem, varázslatom, hogy szabadulj.

ARIEL

És köszönöm, mester.

PROSPERO

De ha zúgolódsz, meghasítok neked egy bütykös tölgyet, hogy belében üvöltözz végig tucatnyi telet még.

ARIEL

Megkövetlek. Jó szellemed leszek.

PROSPERO

Na ez a beszéd. Hol a hajó népe?

ARIEL

Szétszórtam őket a szigeten.

PROSPERO

S Ferdinánd, a nápolyi király fia...

ARIEL

A királyfit magába. Itt ül egy messzi zugban, sóhajával hűti a levegőt, karját riadtan összefonja, így.

PROSPERO

Derék Ariel. Két óra múlva szabad vagy.

ARIEL

Mit tegyek, mit tegyek, mondd!

PROSPERO

Maradj csak láthatatlan s tartsd szemmel őket. **Hozd ide Ferdinándot.**

4. jelenet

Kalibán dühöng

PROSPERO

Hé, szolga! Te méregzsák, kit rossz anyád magától a sátántól szült.

KALIBÁN

Valami fajta bányalóhoz hasonló munkát végez, befogva istránggal, körbe.. Saját sarában, vizeletében taposva.
Hogy jó anyám, Sycorax verne egérrel, békával!
Hogy a déli szél fújna rátok fekélyt mind!

PROSPERO

Kalibán! Föld sara, te! Ezért görcsöt kapsz éjjel, légy nyugodt! Hasogatni fog oldalad, hogy meggebedsz!!

KALIBÁN

A sziget akkor is enyém. Anyámtól, Sycoraxtól. Elvetted tőlem.

PROSPERO

Ne feleselj, te nyomorult.

KALIBÁN

Szolgád vagyok, pedig saját királyom voltam!

PROSPERO

Embernek vettelek, disznó, tanyámon tanyázhattál, míg aztán lányomat akartad magad alá gyűrni.

KALIBÁN

Hó ha, jó ha, jó is lett volna! Ha te nem jössz, sok kis Kalibánnal népesül be a sziget.

PROSPERO

Baromként makogtál!

KALIBÁN

Most tudok káromkodni. Köszönöm szépen! Rohadjon le a nyelved a nyelvért.

PROSPERO

Mocskos állat! Elég! Tedd a dolgod.

KALIBÁN

vállat von

PROSPERO

Vigyorgsz, gazember! Görcsökkel gyötörlek! Hasogatom a csontod. Megnyöggetlek.

KALIBÁN

Jaj. Ne! A sziget akkor is az enyém!

PROSPERO

Pusztulj, barom!

5. jelenet

Csapda Ferdinándnak

ARIEL

**éteri, üvegzenéből vált át énekre
Jöjj a sárga fövényen kéz-kéz velem...**

FERDINÁND

felneszel
Mi ez a zene? Földi? Égi?

ARIEL

Giling-galang! Giling-galang! Lélekharang.

FERDINÁND

Giling-galang...

ARIEL

Öt örvény-öl mélyén apád, csontja korall legalul, gyöngyök a szeme helyén, no hát: Nem rohad, csak fakul... Bing-bang... bing-bang...

FERDINÁND

Vízbefúlt apám? S most róla szól a dal?

ARIEL

Giling-galang...

FERDINÁND

Tessék, most itt szól fölöttem.

PROSPERO

Nézd meg, mit látsz...

MIRANDA

Jó ég, milyen! Az lesz, igen... szellem, az lesz.

PROSPERO

Nem, lányom, ő is eszik, alszik, és éppen úgy érez, mint mi. Ez a kedves ifjú az egyik hajótörött.

MIRANDA

(odamegy a fiúhoz, s mint valami növényt, megszagolja)
Szerintem isteni lény: senki földi nem ilyen szépséges!

PROSPERO

(Arielhez, aki láthatatlan)
Hát ez menni fog. Látom már.

FERDINÁND

Mondd, itt laksz e szigeten? És ha itt... Kezdjük mindjárt a végén, ó, te csodálatos lény, lány vagy-e még?

MIRANDA

Ez csöppet sem csodálatos, uram. Igen, lány vagyok.

FERDINÁND

Úristen! Nyelvemen szól... Ha ott lennénk, ahol ezt a nyelvet beszélnek, én első lennék köztük.

PROSPERO

Csak hallaná a nápolyi király!

ARIEL

Giling-galang...

FERDINÁND

Nápoly én vagyok, amióta láttam király apámat vízbe veszni.

MIRANDA

Ó, szegény!

FERDINÁND

Vele veszett sok úr: Milánó hercege is.

PROSPERO

Milánó hercege?
(Arielhez, aki láthatatlan)
Csak éppen összenéztek s minden meglett.

MIRANDA

A harmadik férfit látom életemben: de az elsőt, aki tetszik.

FERDINÁND

Ó, ha szűz vagy, és még nincs szív szerelmed, szívem nápolyi királynővé tesz.

PROSPERO

előlép
Lassan, uram! Csak egy szót. Túl gyorsan azért ne; könnyű győzelem rontja a díjat. Egy szót; te uracskám, kikémlelni jöttél e szigetet, ugye? hogy tőlem elvedd?

FERDINÁND

Nem dehogy, esküszöm.

MIRANDA

Ily szép szentély! Hogy lakna benne gonoszság??

PROSPERO

Elég. Ne bájologjunk árulókkal. Nyakadhoz láncolom a lábad,

sós vizet iszol, az étked kagylóhéj lesz, agyon szikkadott gyökér, makk kupakja. Gyerünk!

FERDINÁND

Nem én; az ilyen meghívás nem kell nekem.

Karját emeli, hogy Prosperóra rontson, de Prospero bénává bűvöli.

MIRANDA

Ne büntesd őt elsietve, oly szelíd, nem veszélyes.

PROSPERO

Micsoda? A bolha köhög?

MIRANDA

Kérlek, ne tedd!

PROSPERO

Ne csimpaszkodj.

MIRANDA

Kérlek, kegyelmezz.

PROSPERO

Egy csalót védelmeznél? Kötelet! Szamár. Azt hiszed, nincs szebb nála? Eddig csak őt láttad és Kalibánt: buta kislány!

MIRANDA

Nem is akarok nála szebbet látni.

PROSPERO

Nem vitatkozunk!
megbéklyózza

FERDINÁND

Ha börtönömből naponta egyszer láthatnám őt, más szabadságot nem kérnék a világon, csak egy ilyen zárkát.

PROSPERO

Arielhez, aki láthatatlan
Ez menni fog.

MIRANDA

Ne félj, ő nem ilyen szörnyű, ahogy a beszéde mutatja; nem is beszél így soha.

PROSPERO

Gyerünk. És ezt ne védj itt nekem.

6. jelenet

Helyzetfelismerés

A király, Alonso – amott ül egy tűzok magába – gubbaszt a földön. Néma. A többiek, megtépázott hajótöröttek száraz ruhákat vesznek magukra, felpróbálják a göncöket, s közben próbálják Alonsót életre kelteni.

GONZALO

Kérlek, uram, vidulj föl: van okod rá, és mindónknek: -igaz, Antonio?- megúsztuk...

ANTONIO

Már aki...

GONZALO

Lányod férjhez adtad végre, arra gondolj. S Tunisz ezentúl már baráti állam.

SEBASTIAN

És a menyegző menyei volt! Mi, Antonio?!

ANTONIO

Már haza is érkeztünk, ugye...

GONZALO

szemrehányással

Annyi bizonyos, hogy Tunisznak nem volt még sose olyan szép királynője, mint Alonso királyunk leánya!

SEBASTIAN

Legalábbis a zsidó Dido óta.

ANTONIO

Zsidó? Még zsidózol itt, te digó?

SEBASTIAN

Jobb talán, ha egy zsidó digózik?

ANTONIO

Még hogy a zsidó Didó!

GONZALO

Bocsánat, de Didó Karthagóban uralkodott és nem Tuniszban, ifjú urak.

ANTONIO

Igen, de ez a Tunisz egykor Karthago volt, uram.

GONZALO

Karthágo?

ANTONIO

Karthago.

GONZALO

Nem bánom.

közelebb lép Alonsohoz

Mindazonáltal, hogy ilyen csoda essen, akarom mondani, menekülés, millióból egy eset.

ALONSO

Hallgass, Gonzalo, kérlek.

SEBASTIAN

Úgy fogadja a vigaszt, mint a kihúlt zabkását.

ANTONIO

De a derék ápoló nem adja föl.

SEBASTIAN

Az óraszerkezet ketyeg az agyában, mindjárt ütni fog!

GONZALO

Uram...

ANTONIO

Pro primo

GONZALO

Pro primo: ha minden bánatot, mely ajtaján zörget, befogad a fogadós -

SEBASTIAN

Lefogadom: nem marad kint.

GONZALO

Kint kínra halmoznánk csak.

ANTONIO

Ennél fogva, uram -

GONZALO

Ennél fogva, uram...

SEBASTIAN

Fel nem fogja, uram...

ALONSO

Kímélj, kérlek...

ANTONIO

Csak annyit még, felség -

GONZALO

Csak annyit még, felség -

SEBASTIAN

Szavát szavadba ölti -

GONZALO

Bár pusztának látszik e föld -

ANTONIO

Továbbá lakatlannak -

GONZALO

Továbbá lakatlannak, - éghajlata mérsékeltebb, enyhe, lágy -

ANTONIO

Mint az agyam.

GONZALO

A lég édes leheletet áraszt ránk -

SEBASTIAN

Mintha tüdeje volna és rohadna -

ANTONIO

Vagy mocsárgőzzel parfümözné magát –

GONZALO

Itt minden feltétel adva van, hogy éljük életünk. –

ANTONIO

Kivéve azt, hogy nem lesz ételünk.

SEBASTIAN

Ami itt étel, csak kivétel

ALONSO

végre felkel és távolba nézve felsóhajt
Lehettél volna Nápoly, s Milánó ura,
S lettél, fiam, jaj, cápalakoma.

GONZALO

Uram, Ferdinánd fiad élhet még. Én láttam, szinte vágtatott a
vízen, a karja vígan lapátolt a part felé.
Semmi kétség, megmenekült .

ALONSO

mint aki fölkészült mindkét alternatívára, de szívesen gyászol
Tömöd a fülem bárgyú szavaiddal - Nem, nem, fiam oda...

SEBASTIAN

Bátyám, de te hibáztál. Térdenállva kértünk annyiszor. De
lányodhoz nem illett egy európai se: elkótyavetyélted egy
afrikainak.

ALONSO

Jaj, ne gyötörj. Kérlek!

ANTONIO

Fajunkat árultad el...

SEBASTIAN

Szegény jó húgom! Engedelmesség és undor között várta, merre
billen a mérleg. Bátyám, félek, a fiad, Ferdinánd is elveszett,
Milano és Nápoly is megözvegyült... De te vagy az oka.

ALONSO

És én leginkább a vesztes is.

ANTONIO Sebastian, uram!

GONZALO

Uram!
Igazságodból hiányzik a jó szív.
És tapintat.

SEBASTIAN

A lényegre tapintasz.

GONZALO

Alonso felé fordulva újra vigasztalásba fog
Ha király lennék itt, felség, tudja, mit tennék?

ANTONIO

Józan lennél mindig, mert bor itt nem terem.

ALONSO

feláll és kifelé indul. Gonzalo belelendül

GONZALO

Mindent fordítva tennék államomban: áruforgalom és közigazgatás betiltva.

ANTONIO

Nem is lenne packázás, per; gazdagság, szegénység.

GONZALO

Bizony semmi előjog, szerződés, öröklés. Nem lenne birtok, szolgaság, nyugós robot.

ANTONIO

Csak Gonzalo a király!

GONZALO

Kedvünkre lófrálhatnánk mi férfiak.

SEBASTIAN

És nem is házasodnának az alattvalók?

ANTONIO

Hallod, barátom, „lófrálnának”, lovagok és lotyók.

GONZALO

Mindent magától teremne a föld. Izzadság nélkül: árulás, csalás, kard, puska, semmi gép nem kellene...

SEBASTIAN

Tökéletes álom!

ANTONIO

Egy álomi állam! Vagy állami álom?! Üdv, drága felség!

GONZALO

Figyelsz rám, uram?

Alonso visszajött.

ALONSO

Kérlek, ne többet: ennyi zagyvaságot.

GONZALO

Fel ségednek igaza van, megvallom nyíltan...

ANTONIO

Vág az esze.

SEBASTIAN

Csak ne lapjával érne mindég!
nevetnek

GONZALO

Semmiségeken nevettek.

7. jelenet

Álom

Ariel zenével láthatatlanul megjelenik

GONZALO
Nagyon rámtört a buzgóság!

ANTONIO
Aludj csak.

ALONSO
Alvás, ilyen korán? De különös.

SEBASTIAN
Ritka vendég bánatos szívben az álom. A legjobb vigasz.

ANTONIO
Aludj te is, uram! Ébren vigyázzuk, őrizzük álmod.

ALONSO
Ház ez ... ez...ez...
elalszik

ANTONIO
Az éghajlat hatása.

SEBASTIAN
Én nem vagyok álmos.

ANTONIO
Jól van, Sebastian, de szerencséd miatt hagyod aludni?

SEBASTIAN
Szerencsém?

ANTONIO
Már látom is magam előtt: fejedem korona...

SEBASTIAN
Hogy? Ezt álmodod?

ANTONIO
Hallod jól. Beszélek.

SEBASTIAN
Na persze, de álmok nyelvén.

ANTONIO
Hátha nem hiszed...

SEBASTIAN
Ne, ne, ne, mondd csak tovább.

ANTONIO
Bár ez az úr itt csaknem elhitette, hogy él a nápolyi király fia, azért az csak halott, a vízbe fúlt.

SEBASTIAN

Nem is hinném, hogy él.

ANTONIO

És?... akkor ki Nápoly örököse?

SEBASTIAN

Kuzinom. A kis Dido... Tunisz királynője.

ANTONIO

Frászt, megvan az Tuniszban. Itt meg van Sebastian. Nézd, ha ezek most halottak, veszene bárki?...

SEBASTIAN

még nem érti

ANTONIO

Csak élne benned az én lelkem! Értesz engem? Értesz?

SEBASTIAN

Eszembe jut, te hogy ültél otthon testvéred helyére!

ANTONIO

Ő a titkos tudományokkal beérte. Ügyefogyott volt a földi hatalomra. Népünk félelmét és imádatát, kormányereje minden eszközét énám ruházta.

SEBASTIAN

Igen, de híre ment, hogy –

ANTONIO

Rám bízta: törvényeinken enyhítesz, szorítasz, amint te jónak látod. Így mondta.

SEBASTIAN

De hát a becsület?

ANTONIO

Mi a becsület? Egy szó. És kié a becsület. Aki szerdán meghalt. Itt a fivéred. Csak annyi, mint a föld, ahol hever. Jó szolgám, tőröm vasa háromujjnyi, de három méter mélybe küldené. Ha követsz, őt követné a szószátyár Gonzalo.

SEBASTIAN

Na jó, s a többiek?

ANTONIO

Úgy megörülnek a fordulatnak, mint tejnek a macska.

SEBASTIAN

Barátom, én követlek, követlek én, de mennyire!... Te Milánót veszed kezédbe, én meg Nápolyt. És többé nem adózol!

ANTONIO

egymás kezébe csapnak, többször
Így legyen!

SEBASTIAN

Így legyen!

ANTONIO

A múlt csupán előszó, a jövő a miénk.

Ariel zenéje jön be.

8. jelenet

Ébredés

ARIEL

Gonzalónak

Míg itt alszol, horkoló, ébred az összeesküvés. Fegyvert ránt az áruló, meghalnod nem lenne jó.

ANTONIO

Ne késlekedj!

SEBASTIAN

Ne kíméld!

SEBASTIAN

Rajta!

GONZALO

felriadva

Kedves angyalok, védjétek a királyt!

ALONSO

Mi az? Mi az? Reggel van? Mik ezek a fegyverek? E szörnyű arcok?

GONZALO

Mi baj?

SEBASTIAN

Itt vigyáztuk álmodok, valami bögés támadt.

ALONSO

Én nem hallottam semmit.

ANTONIO

A pokol felzúdult volna tőle! Reng a föld? -kérdeztem. Oroszlánok?

ALONSO

Gonzalo! Hallottad?

GONZALO

Szavamra, engem, uram, valami furcsa zümmögés riasztott; Ráztalak, uram, kiáltottam, és hogy szemem nyílt, láttam markotokban – zaj is volt, a mindenit. Álljunk őrt, vagy gyerünk, el innen – a lényeg, hogy: **fegyverbe! Fel!**

9. jelenet

Borszerződés

KALIBÁN

Hogy minden mocsár fertője, amit felszív a nap, zuhogna Prosperóra, fertőzné rogyásig! Szellemei hallanak, mégis szidom őt. Miért ne! Hé, hé, no, hé! Itt jön egyik szelleme. Hasra, Kalibán!

TRINCULO

Újra lóg az eső lába, vihar fenyeget. Nem t'om , hova dugom a fejem...Hát ez mi? Hal vagy ember? ...Hal ez, halszaga van, tökéletes, rohadt halszaga. Valami sós hal! De nem a legfrissebb, az biztos. Hé! Itt a vihar.. Legjobb, ha meghúzom magam alatta.

STEPHANO(énekel?)

Az első tiszt, én, meg a kapitány,

Az ágyús és a matróza,

Jártunk négykézláb lányok után,

Mari, Kati, Zsuzsi, gyere Róza;

De a Julinak nem volt senki se jó.

Árboc, ha meredt, ha futott a hajó,

A Juli a vizet ki nem állta.

Csak a szárazat, azt imádta,

Juli menj, Juli menj, Juli menj a pi-pi-micsodába.

Pi-pi piszkos egy nóta ez is, de vigasznak itt a pi-pi-pia.

KALIBÁN

Ne gyötörj már –na!

STEPHANO

Mi volt ez? Kísértetek járnak? Hé! Nem azért úsztam meg a vízbefulladás!

KALIBÁN

Gyötör ez a szellem!

STEPHANO

Ez valami szigeti szörny lesz, négy lábú, és hideglelése van. Adok neki egy kis szíverősítőt!...Szép ajándék lenne akármelyik uralkodónak, ha megszelídítem.

KALIBÁN

Ne gyötörj, könyörgök. Máskor majd jobban robotolok.

STEPHANO

Beszél. Megnyalatom vele a butykost, majd magához tér.

KALIBÁN

Már dolgozik benned a gazdám.

STEPHANO

Gyere, apám, nyisd ki a szád. Ettől megjön az eszed, lajhár; mondom, nyisd ki a szád; ez kirázza belőled a hidegrázást:

TRINCULO

De ismerős hang ez; vesszek meg, ha – de uram bocsá', az az illető vízbe fúlt! ... a krisztusát!

STEPHANO

Négy láb és két hang – nem akármilyen szörnyeteg!

Az elülső szája majd csupa szépet fog beszélni rólam; a hátulsó meg ocsmányul szidalmaz. Előzzük meg! Gyere. Isten nevében. Öntök kicsit a másik szádba, azt annyi.

TRINCULO

Stephano!

STEPHANO

Egek irgalmazzatok! Kísértet ez, nem szörnyeteg!
(*menekülne*)

TRINCULO

Stephano! Ha Stephano vagy, érints meg, nézd, én vagyok Trinculo – ne félj, ne félj, - jó barátod, Trinculo!

STEPHANO

Ha Trinculo vagy, bújj elő! Várj, kihúzlak a vékonyabbik lábadnál fogva: Ha az Trinculo-láb, te is az vagy, Trinculo. Tényleg Trinculo vagy! Hogy a micsodájába bújysz elő pont ebből a fura baromból? Honnan pottyant ez Trinculókat ?

TRINCULO

Hát te nem fulladtál meg, Stephano? Hát te élsz, Stephano? Ó, Stephano, két derék nápolyi mégiscsak megmenekült !

STEPHANO

Könyörgök. Lassabban; a gyomrom úgyszincs egészen rendben.

KALIBÁN

Ez jószívű isten, isteni az itala : letérdelek előtte.

STEPHANO

Hogy menekültél meg? Én egy pálinkás hordón.

KALIBÁN

Te jóságos Szellem, Világok királya! Hú alattvalód leszek, mert ez a folyadék nem emberi ital!

STEPHANO

Mondd hát, igaz hitedre, hogy kerültél ide?

TRINCULO

Partra úsztam, pajtás, mint egy kacska.

STEPHANO

Nesze, csókold meg ezt a bibliát! Úszol, mint egy kacska, de buta vagy, mint a liba.

TRINCULO

Ó, Stephano! Lötyög ebben még?

STEPHANO

Egész hordóval van még, pajtás! Egy sziklában lesz a pincém. Hé, te vadbarom! Hogy van a hideglelésed?

KALIBÁN

Nem az égből pottyantál, te?

STEPHANO

Egyenest a holdból.

KALIBÁN

A lábad csókolom... .

STEPHANO

Gyere, te is; csókold meg a Szent Könyvet.

TRINCULO

Szörnyen együgyű szörny ez; hogy is félhettem én ettől ?

KALIBÁN

Stephanónak
Te más vagy mint a gazdám.

STEPHANO

Más?

TRINCULO

Gazdád is van, te állat?

KALIBÁN

Hogy minden mocsár fertője, amit felszív a nap, zuhogna RÁ! ...
Verné egérrel, békával, varanggyal...

Amikor idejött, simogatott, málnalét adott...

TRINCULO

Pfuj.

KALIBÁN

Én megszerettem. Megmutattam a sziget kincseit... A sziget az enyém volt... S ő elvette... Büntesd meg. Légy az istenem!

STEPHANO

Nem bánom, térdre!

TRINCULO

Halálos ez a kutyafejű szörny!

STEPHANO

Esküdj!

TRINCULO

Hiszek egy Istenben! Hiszek egy Istenben...

STEPHANO

Jöjjön az a csók!

TRINCULO

Szegény szörnyeteg be van rúgva. Émelyítő egy szörnyeteg!

KALIBÁN

Dögöljön meg a régi zsarnokom! Dögölj meg, takarodj! Neked többet nem dolgozom. Csak szólj és követlek, te csodaember!

STEPHANO

Jó, jó, de hová, pajtikám?

TRINCULO

Ez az, hová, pocsék szörnyeteg?

KALIBÁN

Megmutatom neked a legjobb forrásokat. Szedek málnát, halat fogok, kiások gombát, viszek fát, bőven. Jössz velem?

STEPHANO

Mutasd az utat, ne karattyolj annyit. Trinculo, a király és kísérete egy szálíg vízbe fúlt, mi vagyunk itt az örökösök. Húzd meg a butykost, pajtás, ne félj, feltöltjük, amikor csak kell.

KALIBÁN

ittasan énekel

Jóccakát, mester, alászolgája, Isten vele, sose lássalak!

TRINCULO

Bömböl a szörny, szörnyen berúgott.

KALIBÁN

Nincs halászat, nincs alázat,

Rőzsehordás,

Tegye más;

Szabad vagyok, nem robotolok,

Új gazdával az új Kalibán,

Vigad vidám kalyibán.

Felszabadultam, umpa, umpa! Umpaumpaumpa, felszabadultam!

Felszabadultam, umpa, umpa, felszabadultam!

10. jelenet

Szerelmes gürcölés

Ferdinánd kényszermunkát végez. Prospero tanyája körül. Prospero, láthatatlanul

FERDINAND

Uramisten, mondd, hány nő kell ahhoz, hogy végigénekeljük a szerelem skáláját? Hiszen mindegyik legfeljebb egy-hangot, ha kitölt... Most mégis... E mocsok gürcölés bár undorít, de A lány, akiért szolgálok, a holt Terhet elevenné teszi.

Furcsa valami a szerelem...
Szépsége gyámoltalan, s megható,
Akár egy ma született csecsemőé
Mennyeien ostoba szemek, együgyű száj!...

Jön Miranda

MIRANDA

Jaj, ne dolgozz már olyan nagyon.
Pihenj meg, ülj le, kérlek.

FERDINAND

Drága úrnóm,
A nap lemegy, mire én odaérek,
hogy a munkám kész.

MIRANDA

Hát amíg leülsz, majd
Helyetted dolgozom, engedd, könyörgök...

Viaskodnak.

FERDINAND

Nem hagyom, hogy így alázd magad.

MIRANDA

Könnyebben viselem, mert akarom,
Te meg nem.
viaskodnak, kergetőznek

PROSPERO

Kis bogaram, a láz elért!

MIRANDA

Kimerültél.

FERDINAND

Nem én.
Friss hajnal lesz az éj is, ha velem vagy.
Mondd, hogy imámba foglalhassalak.
Mi a neved?

MIRANDA

Miranda –

FERDINAND

”Csoda!” Te csodák csodája!
Az vagy: egy álom. Láttam hölgyeket,
Bizony, rabul ejtettek nem is egyszer
édes hangjukkal. Új meg új szépségek
Csábítottak –
De egy sem volt, akinek
lelke így lenyűgözött...

MIRANDA

Én nem tudom, hogy más nők milyenek...
Én csak tükörből, láttam női arcot,
A magamét.

És senki férfit,
Valódit, nem láttam csak téged, én jó
Barátom,
Hogy a világon
Milyen a többi ember, nem tudom.
De becsületesemre, a hozományom
Egyetlen ékkövére mondom:
Társam a földön csakis te lehetsz.

FERDINAND

Ami engem illet,
Herceg-féle vagyok, talán király.
Bár ne lennék – s élne szegény apám -
Megláttalak, és lelkem máris hozzád,
Szolgálatodba állt –

MIRANDA

Hát belémszeretted?

FERDINAND

Eszméletlenül és színjózanul
Szeretlek, imádlak.

MIRANDA

Hülye vagyok:
hogy sírok, mikor örülök.

PROSPERO

Ritka szívek találkozása.
Egek és földek,
áldást hozzatok rá.

FERDINAND

Miért sírsz?

MIRANDA

Csak gyávaságomért. Félek
kínálni, amit adni vágyok,
S elvenni, ami nélkül meghalok.
Butaság – rejtem, még jobban kitetszik.
Képmutató szemérem, a pokolba!
Leszek, ha kellek, asszonyod, s ha nem,
a szolgálód, társad, ha kell, ha nem kell.

FERDINAND

Úrnőm, drága édes,
Én leszek a te szolgád.

MIRANDA

Úgy: a férjem.

FERDINAND

Úgy vágyom rá, ahogy rab szabadulna
Örök szolgaságból, itt a kezem.

MIRANDA

Itt az enyém, és most isten veled
Fél órára.

FERDINAND

Ég áldjon , százezerszer.

Miranda el.

PROSPERO

Én ilyen boldog nem lehetek már.
Örömem mégis határtalan.
De most tovább. Gyerünk.

11. jelenet

Alattvaló

*A három alak husángba kapaszkodva, üvegekbe füttyülve, hallgatják
visszhangjukat*

TRINCULO

részeg
Bolond egy sziget ez!
röhög

STEPHANO

Hányan lakják, te szörny?

KALIBÁN

az üvegbe füttyüli a számot

STEPHANO

Hárman?

KALIBÁN

mutatja

STEPHANO

Ha az a maradék kettő is
ilyen kótyagos, szépen áll majd
államunk ügye.
kínálja
Igyál, szörnyeteg szolgám!

TRINCULO

A szemed már kis híján üregébe
szikkad...

KALIBÁN

vedel

STEPHANO

Hová máshová? – A segge lyukába?
A szentségít, te leszel a hadnagyom,
te szörny, vagy zászlótartóm!

TRINCULO

Ez? Egy percre sem bírna egyenesen tartani.

KALIBÁN

ÉN?!!!

TRINCULO

Hallgatsz?

KALIBÁN

csak iszik. Hallgat.

STEPHANO

Pálinkába fulladt a nyelve –

TRINCULO

Szólj már meg, te vadmarha,
lássuk, legalább vadmarhának
jó vagy-e.

KALIBÁN

Stephanóhoz, nagyot nyel
Hogy van méltóságod? Nagyrabecsülésem jeléül...maradok
tisztelettel – De ennek nem
szolgállok, ez gyáva féreg.

TRINCULO

Én? Ha kell, egy pandúrral is
megverekszem. De te... Mi vagy te, szörny vagy
hal? Mi?

KALIBÁN

Csúfol engem.

STEPHANO

Trinculo!

KALIBÁN

Eltűröd neki, kegyelmes uram?

TRINCULO

”Kegyelmes”?!
röhög
De bunkó tud
lenni egy ilyen szörny!

KALIBÁN

Folytatja. Tessék. Harapd halálra,
könyörgök.

STEPHANO

Trinculo, fékezd a nyelved. Ez a szegény szörny az én alatt-
valóm! Nem érheti sérelem.

KALIBÁN

Köszönöm, felséges jó uram. Méltóztatnál meghallgatni még
egyszer alázatos kérésemet?

STEPHANO

Méltóztatom. Tessék. Térdelj
odébb. Én addig majd állok, Trinculó-
val egyetemben.
Tessék!
összekapaszkodnak, összeesnek

Jön a láthatatlan Ariel

12. jelenet

A per

KALIBÁN

térden
Én itten egy zsarnoknak vagyok a rabja, egy vajákos mágusé, aki
rút mesterkedéssel elcsalta tőlem ezt a szigetet.

ARIEL

Hazudsz.

KALIBÁN

Trinculónak
Te hazudsz, te majomparádé!
Bár nagyuram pusztítana el!

STEPHANO

Trinculo, ha még egyszer belekotyogsz a meséjébe,
öklét mutatja
kiverem pár fogad.

TRINCULO

Kukkot se szóltam.

STEPHANO

Akkor mukk se legyen... Folytasd.

KALIBÁN

Mondom, elrabolta szigetemet.
Nagyuram.
felragyog
Ha bosszút állnál értem – mert te mersz is, -
megvetően Trinculo felé

STEPHANO

Merek, hogyne mernék.

KALIBÁN

Legyél majd itt király, alattvalód leszek.

STEPHANO

De hogy?

KALIBÁN

Gazdám, míg alszik, én kezedre játszom őt.

ARIEL**Hazudsz. Kevés vagy te ahhoz.**

KALIBÁN

*Trinculóra utalva*Könyörgök, felség, pofozd fel, vedd el tőle a butykost,
igyon tengervizet.

STEPHANO

Trinculo, ne keresd

tovább a bajt. Ha még egyszer beleszólsz, hitemre, kipüföllek mint
kövön a halat.

TRINCULO

Meg se mukkantam!!

STEPHANO

Azt mondtad, hazudik!

ARIEL**Hazudsz.**

STEPHANO

Mi? Hogy én?

püfölni kezdi

Mondd még egyszer! ... Most mondd!

TRINCULO

Mondom, hogy nem mondtam!

Észnél vagy te? Hallasz te a füledtől?

Ide vezet az alkohol.

Nyavalya essen a szörnyetegedbe, hallod? Neked
meg száradjon le a kezed!

KALIBÁN

Hahaha.

STEPHANO

...folytasd. Zsarnokod...?

KALIBÁN

Míg alszik, szöget verhetsz a fejébe..

Zúzd be koponyáját, vagy belét

ontsad egy karóval, vagy vágd el a torkát...

STEPHANO

Jó, jó...

hümmög

KALIBÁN

Van egy lánya. Ő azt mondja,

Páratlan.

STEPHANO

Olyan pompás?

KALIBÁN

Ágyadba illene! Lennének remek kölykeid.

STEPHANO

No nem bánom, én azt az embert meg fogom
ölni, a lányát elveszem, és Isten áldása
felségünkön! Trinculo meg te lesztek az
alkirályok. Rendben van?

TRINCULO

De mennyire!

STEPHANO

Kezet rá. Sajnálom, hogy megütöttelek.
kezet fognak

KALIBÁN

Megöled akkor?

STEPHANO

Meg én, becsületemre.

ARIEL

Ezt jelentem gazdámnak.

KALIBÁN

”Juli...Juli...”... Hogy is van?

együtt

*De a Julinak nem volt senki se jó...
Árboc ha meredt, ha futott a hajó...
A Juli a vizet ki nem állta...*

ARIEL-ZENE

KALIBÁN

**E sziget csupa apró hang és égi nóta
Zümmög a fülemben, máskor drága dallam,
Ének, mely épp csak felriaszt, de nyomban
El is altat, és akkor álmodom, hogy
Felhők nyílnak meg ...-**

STEPHANO

Vezess hát, szörnyeteg, követünk.

TRINCULO

Követlek, Stephano.

- Vége az első résznek! -

VIHAR II. rész

13. jelenet
Vacsora

A hajótörött elit (Alonso, Gonzalo, Antonio, Sebastian mintha bekötött szemmel mászkálnának)

GONZALO

Egy órája is itt voltunk.

SEBASTIAN

Ah, dehogy!

ANTONIO

Mit csináltunk egy órája?

GONZALO

Szerintem itt voltunk.

ANTONIO

A környék ismerős?

GONZALO

... ez a fa...

elgyötörten

A Szűzanyára, nem bírom tovább

SEBASTIAN

Ülj le!

GONZALO

Se ki, se be: ez tiszta labirintus.

ANTONIO

Pihenjél!

GONZALO

Sajog már minden tagom.

ALONSO

Én meg feladom a reményt.

Akit kerestünk, vízbe fúlt.

ANTONIO

összenéz Sebastiannal

Csak **te** fel ne add.

SEBASTIAN

A **legelső** alkalmat megragadjuk.

ANTONIO

Még ma éjjel.

SEBASTIAN

Szót se többet. Még ma éjjel.

Hangeffektusok. Megjelenik Ariel, ezüsttálcával. A tálcáról ínycsiklandozó illatok. Ariel körüljár a tálcával és kínálgat. A hajótöröttek dermedten nézik, ők ugyanis csak a tálcát és az ételt látják. Senki sem mer hozzányúlni az ételekhez (tengeri gyümölcsök). Ariel

egyre merészebb és pimaszabb velük. Megszagoltatja az ételeket, kezüket, karjukat mozgatja, úgy bánik velük, mint a bábokkal. A hajótöröttek, akik nem látják Arielt, csak „érik”, továbbra is tanácstalanok, de önkéntelen koreográfiát követve mennek Ariel után.

ALONSO

Nahát... Hát ez mi?

SEBASTIAN

Most már elhiszem, hogy létezik egyszarvú.
lecsíp valamit a tálról
Fán trónoló főnix... Bivaly formájú hegylakók... Az utazók nem hazudnak.

GONZALO

csak néz
Ha én egyszer Nápolyban ezt elmesélem – **Micsoda illat!**

ARIEL

Láss hozzá, az ördög vigyen, ha nem zabálsz!

ALONSO

Ki az? Ki szólt?

GONZALO

körülnéz
Sehol egy árva lélek, uram.

ARIEL

Vegyen, felség. Vegyen.

SEBASTIAN

Vegyen, felséges bátyám. Soha jobbkor.

ALONSO

nagy a kísértés, de a bizalmatlanság is. Hátha mérgezett az étel.
Csak te utánad, Sebastian.

ARIEL

a hajótörött elit hirtelen leáll és körbeveszik a tálcát. Mint valami állófogadáson. Mint egy adott jelre, nekiesnek a tálnak és tömik magukba az ételt, de fokozatosan, az után, hogy beleharapnak a rákokba, homárokba, halakba, azok szétpattannak, és anélkül, hogy ők észrevennék, arcukon véres és zöldes festék maszatolódik szét.

SEBASTIAN

zabál
Furcsa, hogy nincs itt senki.

ANTONIO

zabál
Mindegy, fő, hogy a pecsenyét itt hagyták.

GONZALO

fal
Nyilván a sziget lakói

ANTONIO

Hálám érte.

ALONSO

most fog csak bele, hősies elszántsággal
Jó, legyen, együnk. Ha utolsó vacsorám is.

GONZALO

Hiszen ami szép volt, elmúlt.

ALONSO

Bort hozzatok! Hamar!

SEBASTIAN

Bort? Hol a bor?

ARIEL

bort hoz be tálcán

ANTONIO

vesz egy poharat magának, egy másikat Alonsónak nyújt
Felségedre e pohár!

ALONSO

elveszi a poharat, kortyint, majd folytatná az evést, de a falatot
Ariel elcseni előzőleg
Ki az? Ki vitte el a langusztámat?

SEBASTIAN

Ki lehetett?

ALONSO

Hallgattok?

GONZALO

fal
Vegyél, Antonio. Pompás ez a garnélarák.
Ariel eltünteti a rákot

ALONSO

poharát keresi, most meg az tűnt el,
Hol a borom?

ANTONIO

Átkozott legyen, aki elcsente felséged borát.

ALONSO

beletalál az uralkodói hangnembe
Hol a borom? Leljétek meg a garázdálkodót, vagy meghaltok mind!

SEBASTIAN

folyamatosan zabál. Ariel segítségével megtalálja a langusztát
A languszta, bátyám, előállt.

ANTONIO

közben zabál
Megkeresem a bort, felség.
Csak türelemmel. Megzavarja
valaki a lakomát.

GONZALO

*minden falat előtt keresztet vet
Aki ételt, italt adott...*

SEBASTIAN

Hányd csak, hányd csak...
erre mint egy jelre, Gonzalo ökredezni kezd, kirohan

15. jelenet

Desszert

Általános zűrzavar. Megszólal Ariel. Nem látják.

ARIEL

*Nem vagytok emberek közé valók.
Három bűnös ember!*

Alonso, Sebastian és Antonio egy pillanatra megdermed – majd folytatja az ökredezést.

*Ti hárman elűztétek Milánóból a jó Prosperót. Itt a fizetség!
Gaztetted nem felejt el az Ég; fiadat
már elvette, Alonso és üzeni: kínhalálnál iszonyúbb sors vár rád, s
társaidra. Tébolyodjatok meg. Fojtsátok vízbe, kössétek a fákra
magatok!*

*A hajótörött elit egymást támogatva, hány, botladozik, dülöngél, földre
rogy, feltápáskodik, közben Ariel felkapja, elviszi a tálcát.*

GONZALO

*Alonsóra néz
Szent ég, uram...*

ALONSO

*Szörnyű! Szörnyű!
Míntha víz harsogta, vihar zúgta
volna Prospero nevét és bűnömet.
Ezért lett fiam ágya iszap...*

GONZALO

Felséges úr-

ALONSO

*De én letúrok mérőon-mélyek
alá, hogy melléfeküdjek.
elrohan*

SEBASTIAN

*Felkap egy husángott és elrohan Prospero-Ariel irányában
Én levágom e kísértő szellemeket!!*

ANTONIO

Segítek!!

nem mozdul. Majd elrohan abba az irányba, amerre Alonso távozott

GONZALO

Őrjög mindhárom. Bűnük,
mint a lassú méreg, most kezdi
marni lelküket.

keresztet vet és elindul egy harmadik irányba.

15. jelenet

Kézfogó

A munkától félajult Ferdinandot Miranda vizes kendővel mosdatja. Prospero leselkedik, majd előlép

PROSPERO

Szigorúan büntettek tudom. A kárpótlás is nagy lesz. Kezedbe adom a legjavát az életemnek. Azt, akiért élek. Ne hidd, hogy túldicsérem...

FERDINAND

Nem hiszem.

PROSPERO

Tiéd a lányom.

Miranda vadul csókolni kezdi Ferdinand testét. Prospero dühödten rángatja el, de Ferdinand ellen fordul

De ha előbb megoldod szűz övét,
Be nem várva a szent kötést,

Varázsló-ceremónia stílusba megy át

Hát ne adja az ég áldását

E házasságra.

Vak gyűlölet ugarföldje legyen az
és öröm virága helyett dudva,
gyom borítsa házastársi ágyatok.

FERDINAND

És úgy reméljek
jó véget, hosszú életet, nyugalmat.

PROSPERO

Mirandához

Jól mondod. Mellé ülhetsz!.

Próba Mirandának

FERDINAND

szemével körülrajzolja Miranda „szépségét”

Szép Mirandám, ha szíved úgy repes
mint az enyém, mondd, hogy
mindkettőnknek mit jelent e perc.

MIRANDA

tenyere közé fogja Ferdinand arcát.

Csak koldus tudja megszámolni kincsét,
Az én szívem szerelme oly temérdek.
Felényiről se tudnék számot adni.

PROSPERO

Hé, Ariel

ARIEL

Itt vagyok.

PROSPERO

Hány óra van?

ARIEL

Kilenc óra ... pontosan.

PROSPERO

Hozhatod azt a bandát.

ARIEL

Most azonnal?

PROSPERO

Szemvillanásra.

ARIEL

Így lesz, mester
el.

PROSPERO

(Ferdinandhoz)
Szavad - ne feledd! Légy mérsékletesnél
mérsékletesebb, vagy jaj neked.

FERDINAND

Úgy lesz, uram, szívemen szúzi hideg hó,
Húti vad májamat.

PROSPERO

Úgy. Sose másképp.

FERDINAND

Csak kulcsold össze áldással kezünket.

PROSPERO

Most jut eszembe. Kalibán, a dög!

FERDINAND

(megismétli)
Csak kulcsold össze áldással kezünket.

PROSPERO

(megáldja őket;)
Sint mihi Dii Acherontis propitii! Valeat numen triplex Jehovae!
Ignis, aeris, aquae, terrae spiritus, salvete!
Ariel! Vissza!!
(Mirandához)
Szép volt: de most elég, keríts ruhát neki, öltözzetek!

FERDINAND

Furcsa: hogy milyen indulatba jött.

MIRANDA

Sose láttam még ilyen dühösnek.

16. jelenet

Domina

PROSPERO

(egyedül)

Percek kérdése csak: s az órájuk ütött.

ARIEL

visszajött

Tied vagyok.

PROSPERO

Fel kell készülnünk Kalibánra!

ARIEL

Bizony. Gondoltam rá, hogy szólok róla neked.
De félttem, megharagszol.

PROSPERO

Féltél. Hol vannak most a nyomorultak!?

ARIEL

Tanyád mögött, a bűdös lápvidéken,
Úgy táncolnak, hogy térdük állukig
Rángatják riadtan.
mutatja

PROSPERO

Mind a hármat üvöltésig kínozom!!

ARIEL

Ördög, született ördög ez a Kalibán.

PROSPERO

Nem fog rajta az emberséges nevelés.

ARIEL

S ahogy vénül, rútul a teste, úgy eszi lelkét a rák.

PROSPERO

Menj, hajtsd ide bűvös falkám
megkergetjük őket.

AIREL

Sietek.

17. jelenet

Göncök

Jön Kalibán, Stephano, Trinculo, csuromvizesen, hangoskodva.

STEPHANO

Ez az Arieled, akiről azt mondtad, hogy ártalmatlan tündér, a bolondját járatta velünk!

KALIBÁN

Csak halkan, könyörgök... Itt a tanyája.

TRINCULO

Fülig lópisa-szagom lett!

STEPHANO

Hé, hallasz engem, Ariel vagy micsoda? Ha megharagszom, jaj neked...

KALIBÁN

Én jó uram... Türelem...

TRINCULO

Sárba veszett a butykos...

STEPHANO

Kárba, ami benne volt...

TRINCULO

Még nagyobb kár, hogy tökig áztam.

STEPHANO

Te, én visszaszerzem azt a butykoszt, ha fülig mocskos leszek is.

KALIBÁN

Királyom, türelem.
kezében egy rozsdás csákány
Tedd meg s tiéd örökre az egész sziget... Kalibán meg holtig talpnyalód lesz.

STEPHANO

Kezet rá.

TRINCULO

Ó, Stephano király!... Nézd, micsoda ruhatár!

KALIBÁN

Menj már, sok ócska rongy!

TRINCULO

Ó Stephano király!

STEPHANO

Mutasd azt a köntöst, vagy mit!
Hajítsd ide. A mindenit!

TRINCULO

Ez **jár** neked, nagyúr.

KALIBÁN

Bolond! Vele végezz! Belezd ki. Mert ha fölvered, fasírtot csinál belőlünk.

STEPHANO

Nyughass, szörnyeteg.

TRINCULO

Vedd és vidd.

STEPHANO

Köszönöm! Ez lesz királyi jelmondatom, „vedd és vidd”, vedd és vidd.

TRINCULO

Gyere, szörnyeteg. Enyvezd meg az ujjad.

KALIBÁN

Hagyd már ezt: az időt vesztegetjük. És gazdám szörnyű bosszút áll.

STEPHANO

Fogd a szád, és segíts elcipelni azt a palotámba – különben kirúglak a királyságból. Hallod? Meg ezt is.

TRINCULO

Meg ezt.

STEPHANO

No meg ezt még.

Vadászkiáltás hangja

PROSPERO

Fogd meg, Cézár!

ARIEL

Csípd meg.

PROSPERO

Ott fut.

ARIEL

Utána, Hektor! Fogd meg! Tigris! Pandur! Gyerünk, Plutó! Fogd meg!

Kalibán, Stephano és Trinculo menekülnek.

PROSPERO

közben élvez a kutyaheccet
Ne sajnáld! Tovább! Még! Még!
Tépjed, szaggasd.
A görcs álljon beléjük.

ARIEL

Már üvölt mind.

PROSPERO

Kergesd meg őket.

Kalibánt láthatóan földre döntik, harapdálják a kutyák. Fetreng, görcsöl, nyála csorog. Majd tagjait vonszolva, elrohan

18. jelenet**Preparáció**

PROSPERO

Hány óra van?

ARIEL

Fél tíz lesz. Azt mondtad, mester, addigra meg is leszünk.

PROSPERO

Úgy van: szabad leszel...

ARIEL

(lereagálja egy mozdulattal)

PROSPERO

Mondd, a királlyal s bandájával mi van?

ARIEL

Varázslat köti őket gúzsba, mind foglyaink, mester, a kis ligetben, amely tanyádat védi.

PROSPERO

Terhével hátán az idő halad előre,
és nekem dolgozik.
Öcsém?

ARIEL

élvezi
Ő, meg a másik öcs, a nápolyi királyé vad kábulatban; a vén tanácsnok meg tanácstalan...
Varázslatod olyan erősen köti őket, hogy ha látnád, szánalom fogná el szívedet.

PROSPERO

Gondolod?

ARIEL

Az én szívemet biztosan, ha ember volnék.

PROSPERO

Az enyémet is.
De te, aki levegőből vagy, átérzed szenvedésüket?...
Hát hogyan érezném át én, a fajtájukbeli, aki éppúgy szenvedélyek rabja, és nyomorúságoké.
Aljas bűnt követtek el, de megbocsátok majd.
Eredj, szellem, hozd régi holmimat,
Fölfedjük kilétem, de úgy, ahogy
Egykor Milánó ura voltam – siess.

ARIEL

Futok, mester.

PROSPERO

Szellemek!!! Dombok, patakok, vak tükrű tavak, ligetek szellemei...

Akikkel én, bár gyöngék vagytok, homályba vontam délben a napot,
 üvöltő szeleket kavartam, a zöld tenger s az azúr ég között dühödt
 háborút szítottam, tövestül téptem ki nagy Jupiter tölgyét –
 parancsomra sírok nyíltak föl s vetettek ki magukból holtakat,
 akiket bűvös erőm támasztott fel –
 Ti tűzi, vizi, légi, földi szellemek...E zord bűvészetről most esküvel
 lemondok...

elneveti magát

a pálcát eltöröm... elásom... sok ölnyi mélyre... a földben...

ARIEL

(visszajön a ruhákkal)

PROSPERO

Oszlik a varázs, fogadjuk őket, Ariel ...
 kört rajzol

19. jelenet

Hallucináció

A trónbitorlók csapata szörnyű viszketésben vakarózik egymáshoz dörgölődve

PROSPERO *hangja végig* Jó Gonzalo, derék megmentőm, s hű szolgája annak,
 akit követsz. Meg fogom hálálni jószágod, ha révbe értünk...

GONZALO

Csupa szörnyűség, zavar, csoda és döbbenet...

PROSPERO

Irgalmatlan voltál velem és lányommal, Alonso, s melletted állt
 ebben rossz öcséd...

ALONSO

Ez rossz álom, vagy nem tudom...

PROSPERO

(folytatja)
 bűnhődni fogsz érte, Sebastian,

SEBASTIAN

kényszerzubbonyos tartásba játssza magát
 Látnám csak, úgy megölelem, hogy nyájasságom alatt összeroppan.

PROSPERO

Az én hús-vér öcsém, Antonio, a beteges hazug és nagyravágyó
 ugyancsak gyötrődhet, mint Sebastian.

ANTONIO

Mit vársz tőlem, hogy majd magamba szállok?

GONZALO

E szörnyű helyről vezessen ki már egy égi hatalom.

20. jelenet
Bolhapiac

STEPHANO

(még kívülről)

Bátorság, öregem, szedd össze magad! Mindenki magáért felel ...

TRINCULO

Senkise a világ közepe.

KALIBÁN

Ó, Setebos! Ezek már jó szellemek!

STEPHANO

női ruhában

Ha ezek a képek, akik szemüregemben laknak, igazad mondanak, aggasztóak a kilátásaink.

SEBASTIAN

Kik ezek a micsodák? Eladó lányok?

SEBASTIAN

Nézd, Antonio...Ezek azok a... androgünök...

GONZALO

Travesz... traszvesz...

ANTONIO

Bizonyára.

STEPHANO

Kurázszi, öregem, fel a fejjel.

ANTONIO

Ez például olyan, mint egy hal.

KALIBAN

Húzok nektek vizet...!

ALONSO

Stephano ez? Részeg pohárnokom?

STEPHANO

Részeg, mint mindig.

GONZALO

Jó, de hol talált bort?

SEBASTIAN

És Trinculo!

ALONSO

Mi ez a szag?

ANTONIO

Pácban van, uram, mint mi mind.

STEPHANO

A belemig átitatott.

Az leszek, büdös, míg bele nem döglik mind, aki szagol.

SEBASTIAN

Hé, Stephano...

STEPHANO

Nem Stephano, szarfaló.

TRINCULO

A sziget királya akart lenni, uram!

ANTONIO

Arra készültél? Te cápa!

STEPHANO

Készültem, kikészültem.

21. jelenet

Megtettesülés

PROSPERO

megjelenik Milánó uraként, női ruhában

Az a korcs meg ott, akinek boszorkány volt az anyja, de olyan, hogy ár és apály váltakozott szavára, rábeszélte őket, hogy öljenek meg engem. Igaz?

Alonsóhoz

Király, nézd, Milánó elvert urát! Bizonyosodj meg róla... eleven!

(egymás szavába vágva)

ALONSO

Micsoda?

Ember nem látott még ekkora zúrt!

GONZALO

De hát ilyen nincs. Képtelen csodákra még képtelenebb...

SEBASTIAN

Ez itt maga a sátán!

ANTONIO

Öltözz mosolyba, nyájasságba....

ARIEL

betoppan

Mester!

PROSPERO

Megvan a király?

ARIEL

(lereagálja, hogy ott van Alonso)

És vele összes társa.

PROSPERO

Igen?

gúnyosan

ARIEL

S a legjobb: hajójuk, amelyről két órája azt hittük, összetört, órák óta épen áll és vár, a vitorlák feszülnek!

PROSPERO

Irány hát a hajó, irány Milánó!

KALIBÁN

De szép a gazdám! Idomíts majd szépen, marj halálra! Szolgád leszek. Gyötörj görcsökkel. Hasogasd a csontom, nyögess meg. Szedek málnát, gombát, fogok halat...!

PROSPERO

Megtérek szép hazámba, a fűрге szelek repítik majd királyi gályánk. Ariel, utolsó dolgod lesz ez ...

ARIEL

(legyint)

22. jelenet

Akasztófa

STEPHANO

Megmondjam neked az igazat?

TRINCULO

Mondjad, csak ne húzd az időt.

STEPHANO

Megmondom neked, az a szent igazság, hogy az úrinépnek több szabadsága van vízbe fojtani vagy felkötni magát vagy másokat, mint a többi becsületes felebarátjának.

TRINCULO

Mondasz valamit, habár –

STEPHANO

Várj, teszek még egy kérdést.

TRINCULO

Halljuk!

STEPHANO

Ki az, aki tartósabb munkát végez, mint akár a kőműves, ács vagy hajóépítő?

TRINCULO

Na ki?

STEPHANO

Hát az akasztófa-csináló; annak a készítménye ezer lakót is elnyű.

TRINCULO

Becsülöm az eszed, biz'isten; az akasztófa éppen jó; de kinek? Annak, aki rosszat cselekszik; márpedig te rosszat cselekszel, ha aszondod, hogy az akasztófa tartósabb a templomnál; ergo, az akasztófa éppen jó neked. No, csak találd ki, gyere.

STEPHANO

Már hogy ki épít tartósabbat, mint a kőműves, az ács vagy a hajómester?

TRINCULO

Igen; ezt fejtsd meg, aztán kifújhatod magad .

STEPHANO

Ahá! Tudom már.

TRINCULO

Ki vele hát!

STEPHANO

Biz' Isten, már nem tudom.

23. jelenet

Demonstráció

Kötéllel nyakában a négy fogoly, előtte már Stephano és Trinculo hóhérmaszkot húztak, s most kivégzésre készen állnak, a milánóiak ütemes skandálása közepette

(PUSZTULJANAK! PUSZTULJANAK! PUSZTULJANAK! ...)

PROSPERO

Milánóiak! Barátaim!
Kérlek, mondjátok meg, mit érdemelnek,
kik népünk ellen szóttek összeesküvést?

(KÖTELET NEKIK! KÖTELET NEKIK! KÖTELET NEKIK!)

Úgy van! Bűnhődjenek, bárkik voltak is. Kötelet!
Jól mondjátok, megérdemlik a halált.
És mégis... lelkem azon van, hogy legyőzze bosszúvágyát
(fütty)
Inkább erény a kegy gyakorlása, mint a harag.

(KÖTELET! KÖTELET! KÖTELET!)

Ha bűnük megbánják... nem érheti őket megtorlás.
(fütty)

Ha bűnük megbánják... nem görbülhet ... nem görbül hajuk szála sem!

(szórványos fütty és taps)

Az én bizalmam szülte, végtelen hitem az aljas árulást, s a trónbitorló...

- mint ki annyiszor mond el egy hazug mesét... egy hazug mesét, - hitte ő is, a trónbitorló... hitte ő, hogy ő a herceg, s a helyemre ült... szövetkezett a nápolyi királlyal...

(PFÚJ! PFÚJ! PFÚJ!)

kivertek innét...De vége. Engem láttok itt valóban, Milánó fejedelmét!

(Taps)

Legyünk hát erényesebbek, mint ők egykoron, erőnk az irgalomból ered, s nem a haragból. Legyen fegyverünk: a megbocsátás.

(Hosszan tartó taps)

GONZALO

Hát ritka történelmi esemény.

PROSPERO

Először is téged öllelek meg, nemes barátom, tiszta szíved, becsületed csak tisztelet illeti.

(Gonzalo sír)

ALONSO

Lemondok Milánóról, kijelentem, s kérve kérlek, Bocsásd meg bűnömet.

Prospero megöleli, kezét fog Alonsóval.

PROSPERO

Ti hiénák, Sebastian, Antonio, Most ráfizethetnétek a többszöri felségárulásra.

SEBASTIAN

Szánom-bánom bűnömet..

PROSPERO

Megbocsátok!

kézfogás)

Romlott úr – mert hogy öcsém, e szóval nem mocskolom szám, hercegségem vissza kell adnod.

ANTONIO

(lelkesen lép a mikrofonhoz)

Legyen tiéd örökre..

Milánó ma újjászületett!

A fejedelem, Gonsalo és Alonso kimennek. A mikrofon bekapcsolva maradt

ANTONIO

(Sebastiannak)

Bízhatom benned?

SEBASTIAN

Bárhogyan határozz is, helyeslem.

ANTONIO

Ne várd azt tőlük, hogy szavukat tartják, és újra megszeretnek.

SEBASTIAN

A gyanú minden szeme ránk tekint majd...

ANTONIO

Az idő méhében sok minden vajúdik, ami várja, hogy világra szüljék.

24. jelenet**Finálé***A fejedelmi lakosztályban*

ALONSO

Mondd el, hogy menekültél meg-
Én ott a parton veszítettem el drága fiam, Ferdinandom.

PROSPERO

Fogadd részvétem.

ALONSO

Örök veszteség.

PROSPERO

Engem hasonló veszteség ért. Lányom vesztettem el.

ALONSO

Nagy Isten. Bár élnének: velük királya és királynéja lenne
Nápolyunknak.

PROSPERO

Van!

*Meghalljuk a hancúrozó Mirandát és Ferdinándot. Sebastian kimegy, ezzel
megzavarja a fiatalokat, akik ellhalgatnak. Ferdinánd meztelenül
egy-egy párna takarásában, belép*

ALONSO

Ha ez megint csak látomás lenne, drága fiam másodszor veszteném
el.

FERDINAND

Apám, te élsz?

SEBASTIAN

Csoda, csoda!

ANTONIO

Trükkös csoda. Hogy oda ne rohanjak!

ALONSO

Te élsz? Mondd, hogy kerülsz ide.

FERDINAND

Apám!

MIRANDA

Milyen kedves teremtmények gyűltek össze itt! De szépek mind az
emberek! De szép a világ!

PROSPERO

Ebbe ne szólj bele.

ALONSO

Ki ez a lány, akivel játszol?

FERDINAND

A nagy milánói herceg lánya. Akiról annyit hallottam.

GONZALO

Nagy Istenek! Micsoda pár!

FERDINAND

Apám tanácsát nem kérhettem ki, hisz azt se tudtam, él-e még apám. Elvettem feleségül.

ALONSO

El... te...Akkor hát...

PROSPERO

Uram.

Emlékezetünket már ne gyötörjük azzal, ami elmúlt....

GONZALO

Hát ezért verték ki Milánó urát! Hogy gyermeke Nápolyt kormányozza! Örüljünk mind és vessük ezt arany betűkkel márványba.

ALONSO

Ámen rá, Gonzalo.

